

Forming a Separate *Minyan* to Accommodate Multiple Mourners

I have noticed recently that when there is more than one *chiyuv* (a mourner or someone who has a *yahrtzeit*) at our *minyan*, a second *minyan* often forms in a side room. Is this desirable or proper?

3. שו"ת אפרקסטא דעניא חלק א סימן ל

...מה שמחלקים לב' צבורים אינו מטעם חילוק לבבות, חס וחלילה, וגם לא מטעם שיכונו לבם יותר, אלא כדי שיעבור כל אחד מבעלי יארצייט לפני התיבה לעילוי נשמת אבותיו, בכל זה הועילו לנו דברי רדב"ז ... אבל צבור המתחלק אף על פי שהם רשאים בו, מכל מקום לא יפה עושים ד"ברוב עם הדרת מלך". זאת אומרת, דדין "ברוב עם" הוי רק מצוה מן המובהק, ולא שייך לומר על מי שאינו עושה כך, דאיסורא קעביד, אלא דלא יפה עושה, וממילא אתיא דהיכא דאיכא נגד זה איזה טעם לשבח, תו לא חשיב ל"ברוב עם" כי זהו כבוד המלך והדרתו, כל שכן באקראי בעלמא.

4. שולחן ערוך אורח חיים סי' צ סעי' יט

יקבע מקום לתפלתו, שלא ישנהו אם לא לצורך. ואין די במה שיקבע לו בית הכנסת להתפלל, אלא גם בבית הכנסת שקבוע בה, צריך שיהיה לו מקום קבוע.

5. שולחן ערוך אורח חיים סי' ככד סעי' ג

קהל שהתפללו וכולם בקיאים בתפלה, אף על פי כן, ירד שליח ציבור וחזור להתפלל, כדי לקיים תקנת חכמים. הגה: ואם יש יחידים בקהל מאריכין בתפלתו, אין לשליח ציבור להמתין עליהם אפילו היו חשובי העיר; וכן אם היה מניין בבית הכנסת, אין להמתין על אדם חשוב או גדול שעדיין לא בא (בנימין זאב סי' קס"ח).

משנה ברורה שם ס"ק יג

חשובי העיר – מפני טורח הציבור. ועכשיו נהגו שהשליח ציבור ממתיין עד שיסיים האב בית דין את תפלתו לפי שרוב האנשים מתפללין במרוצה, והמתפלל מלה במלה לא יוכל לומר קדושה עם הצבור, לכן ממתינים, כי הם עושים שלא כדין. לפיכך אם אין אב בית דין בעיר, הוא הדין דימתינו על המתפלל מלה במלה, אבל כשמאריך אין להמתין עליו

1. רמ"א, יורה דעה סי' שעו סעי' ד

... ונמצא במדרשות לומר קדיש על אב (כל בו וריב"ש בשם תנחומא וספרי, ובחיי בשם מסכת כלה, וב"י בשם הוזהר, ובא"ז בשם תנא דבי אליהו רבא); על כן נהגו לומר על אב ואם קדיש בתרא י"ב חדש, וכן נהגו להפטיר בנביא, ולהתפלל ערבית במוצאי שבתות שהוא הזמן שהזרין הנשמות לניהנם, וכשהבן מתפלל ומקדש ברכים, פודה אביו ואמו מן הניהנם (כל בו בשם הגהות).

2. שולחן ערוך אורח חיים סי' נג סעי' כ

אם אחד רוצה לומר תפלה בשביל אביו ואחד רוצה לומר בשביל אחר, מי שירצה הקהל שיאמר התפלה, הוא יאמר.

משנה ברורה שם ס"ק ס

שירצה הקהל – הטעם דדוקא קדיש יכול לומר בשביל אביו ואין רשות ביד הקהל לדחותו, אבל לא יכול להיות שליח הקהל להתפלל על כרחם. ולענין זה הוא גם כן כמו בשליח ציבור שאין יחיד מוזהר, כדי שלא ירבה המחלוקת, אלא הולכין אחר רוב או הנבררים לזה, וכמו שכתבנו לעיל בשם האחרונים. יש מקומות שיש להם תקנה בבית הכנסת שאין מניחין לאבל להתפלל כל השבוע לפני התיבה כי אם להשליח ציבור הקבוע שלהם אין לדחות התקנה ונעשית מפני עמי הארץ שאינם יודעים ומבינים הברכות והתפילות ואומרים טעות ואיכא זילותא, לכך תקנו אפילו על היודעים שלא יתפללו משום דלא ליתי לאנציווי. אכן במקום דליכא תקנה ומנהג קבוע, מצוה לקהל להניח לאבל להתפלל, שהוא נחת רוח למת ומצילו מדינו של גהינם. ומיהו ודאי כשאין יכול להתוך האותיות וכדומה, אין לו להתפלל לפני העמוד. כתב המגן אברהם: אם יש אבל ומוהל, נדחה האבל מן התפלה מחמת המוהל. ויום שמת בו אביו ואמו שקורין יארצייט דוחה למוהל ולאבל וכל זה שאין הקהל מקפידין על זה, אבל יש רשות ביד הקהל לבחור עליהם מי שירצו: